

ענייני התפילה

רמבם הלכות תפילה פרק א

א מצות עשה להתפלל בכל יום, שנאמר "ועבדתם, את ה' אלוהיכם" (שמות כג, כה): מפי השמועה למדו שעבודה זו-- היא תפילה, ונאמר "ולעובדו, בכל לבבכם" (דברים יא, יג); אמרו חכמים, איזו היא עבודה שבלב, זו היא תפילה. ואין מניין התפילות מן התורה, ולא משנה התפילה הזאת מן התורה. ואין לתפילה זמן קבוע מן התורה; [ב] ולפיכך נשים ועבדים חייבין בתפילה, לפי שהיא מצות עשה שלא הזמן גרמה.

10

ב אלא חיוב מצוה זו, כך הוא--שיהא אדם מתפלל ומתחנן בכל יום, ומגיד שבחו של הקדוש ברוך הוא, ואחר כך שואל צרכיו שהוא צריך להן בבקשה ובתחינה, ואחר כך נותן שבח והודיה לה' על הטובה שהשפיע לו: כל אחד כפי כוחו.

ג אם היה רגיל, מרכה בתחינה ובקשה; ואם היה ערל שפתיים, מדבר כפי יוכלו ובכל עת שירצה. וכן מניין התפילות, כל אחד ואחד כפי יכולתו--יש שמתפלל פעם אחת ביום, ויש שמתפלל פעמים הרבה. והכול היו מתפללים נוכח המקדש, בכל מקום שיהיה. וכן היה הדבר תמיד ממש רבנו, עד עזרא.

ד כיון שגלו ישראל בימי נבוכדנאצר הרשע, נתערבו בפרס ויוון ושאר האומות, ונולדו להם בנים בארצות הגויים; ואותן הבנים נתבלבלה שפתם, והייתה שפת כל אחד ואחד מעורבת מלשונות הרבה. וכיון שהיה מדבר, אינו יכול לדבר כל צרכיו בלשון אחת אלא בשיבוש, שנאמר "ובניהם, חצי מדבר אשדודית, ואינם מכירים, לדבר יהודית-- וכלשון, עם ועם" (נחמיה יג, כד).

ה ומפני זה, כשהיה אחד מהן מתפלל, תקצר לשונו לשאול הפציו או להגיד שבח הקדוש ברוך הוא בלשון הקודש, עד שיערב עימה לשונות אחרות. וכיון שראה עזרא ובית דינו כך, עמדו ותיקנו להם שמונה עשרה ברכות על הסדר.

20

כוזרי מאמר שלישי

ותהיה העת ההיא לב זמנו ופריו, ויהיו שאר עתותיו כדרכים המובילות לזו, יתאן קרבתה, הואיל ובה ידמה לרוחניים ויתרחק מהבהמיים. ויהיו פרי יומו ולילו אותן שלש שעות התפילה.

והסדר הזה נפש כסדר המזון לגוף, והוא מתפלל לנפשו וזון לגופו, ונשאת ברכת התפילה עליו עד זמן תפילה אחרת, כהישארות כח סעודת היום עד שיסעד בלילה. והנפש הולכת ונערכת ככל שמתרחק זמן התפילה ממנה ממה שבא עליה מעסקי העולם, כל שכן אם מביא [אותו] הצורך [שלו] לחכרת נערים ונשים ואנשים שאינם מהוגנים, וישמע (-עלול לשמוע) מה שיעכיר זוך נפשו, מדברים מגונים ושירים שתתרונו (-תימשך) הנפש אליהם ולא יוכל למשול בה. ובתפילה יטהר נפשו ממה שעבר, ויכין אותה לעתיד

30

ספר העיקרים

ועל כן אני אומר שמצות התפילה עם היותה אחת ממצוות התורה וראוי שיקבל עליה שכר כולל* כעל כל אחת מהן, הנה מצד עצמה יש לה יתרון גדול על כל אחת מהן, וזה, שכל מצוה מצד עצמה תתן שכר מיוחד, כמו שתמצא בשלוח הקון: "למען ייטב לה והארכת ימים" [דברים כב, ז], ובצדקה: "כי בגלל הדבר הזה, יברכה ה' אלהיה, בכל מעשה, ובכל משלח ידך" [דברים טו, י], ומצות התפילה הסגולה המיוחדת אשר לה מצד עצמה הוא ענין כולל* שהיא תועיל לכל הדברים, שהרי נמצא אותה שתועיל לרפאות החולים כמו שהועילה להזקנה: "שמעתי את תפלתה וגו' הנני רפא לה ביום השלישי תעלה בית ה'" [מלכים ב, כ, ה]. ותועיל להציל ממות, שהרי כשהטאו ישראל בעגל נאמר למשה: "הרף ממני ואשמידם" וגו' [דברים ט, יד], ונצולו בתפלת משה, וכן יונה נצול בתפלתו ממעי הדגה.